

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.488/2020/6.

A tanács tagjai: . Zsanthy János
a tanács elnöke

. Farkas Katalin

előadó bíró

. Magyarfalvi Katalin

bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Központi Rendőr Szakszervezet
ügyintéző: ..kamarai jogtanácsos

Az alperes: Budapesti Rendőr-főkapitányság

Az alperes képviselője: ... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: illetmény-különbözet megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Törvényszék 4.Kf.650.432/2019/5.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 58.K.38.041/2019/15.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 4.Kf.650.432/2019/5. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 58.K.30.041/2019/15. számú ítéletét a fellebbezett részében, az alperest 972.007 forint elmaradt illetmény és kamata megfizetésére kötelező rendelkezése körében megváltoztatja, és a felperes keresetét ebben a körben elutasítja. Mellőzi az elsőfokú bíróság perköltségre vonatkozó rendelkezését.

Az első-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes a BRFK ... állományában teljesített szolgálatot, ahol 2012. december 31. napjáig 38.650 forint különleges bevetési pótlék illette meg. A rendőrség átszervezése során a ... állományának bevetési pótléka megszüntetésre került, ugyanakkor mivel feladataik jelentősen nem változtak, vezetői döntés alapján a korábban bevetési pótlékban részesülők beosztási illetményét az alperes úgy térítette el, hogy az összességében megegyezzen a korábbi illetményükkel. A felperes beosztási illetményébe beépítésre került 33.609 forint (37,81% eltérítés) és ezzel az illetmény-kiegészítés is megemelkedett 13.334 forintról 18.376 forintra, így a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (továbbiakban: régi Hszt.) 101. § (4)

bekezdésére hivatkozással kiadott parancs alapján a felperes összilletménye 2013. január 1-jétől változatlan összegű maradt. A felperes teljesítményéről értékelés nem készült, az eltérítést megalapozó értékelés nem volt, az alperes közlése szerint az eltérítés a bevetési pótlék kompenzációja volt.

- [2] Az alperes a 2015. július 1-jén hatályba lépett a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 351. §-a alapján elkészített, a felperes 2015. július 1-től hatályos besorolásáról rendelkező állományparancsban a Hszt. 352. § b) pont szerinti korábbi rendszeres díjazás megállapításakor a 2013. január 1-től folyósított illetmény-eltérítést, valamint a felperes javára folyósított rendszeres gépjárművezetői pótlékot figyelmen kívül hagyta.
- [3] A felperes 2018. augusztus 16. napján kelt szolgálati panaszában sérelmezte, hogy az alperes a 2015. július 1. napjától hatályos parancsában a besoroláskor nem vette figyelembe a Hszt. 352. § b) pont 8. alpontja alapján a korábbi rendszeres díjazás elemei között a gépjárművezetői pótlékot, a beosztási illetménye és az illetmény-kiegészítése nem a valós összegben került megállapításra. Hivatkozott arra, hogy a különleges bevetési pótlékra való jogosultsága 2013. január 1-től megszüntetésre került, helyette 2015. június 30-ig illetmény-eltérítésben részesült, amelyet a 2015. július 1-től hatályos állományparancsban megállapított besoroláskor figyelembe kellett volna venni, mivel az eltérítést nem a jogszabályon alapuló teljesítményértékelés alapján történt.
- [4] A felperes szolgálati panaszát az országos rendőrfőkapitány azzal az indokolással utasította el, hogy a felperes a különleges bevetési pótlékra való jogosultsága 2013. január 1-től történt megszüntetésével összefüggésben illetmény-eltérítésre, kompenzációra nem volt jogosult. A BRFK vezetője a 2014. július 1-jei hatállyal eseti gépjárművezetői pótlékra való jogosultságot állapított meg a felperes részére. Mindezek alapján sem az illetmény-eltérítésnek, sem az eseti gépjárművezetői pótléknak rendszeres illetményelemként történő figyelembevételre a Hszt. 352. § b) pont 1. alpontja értelmében nincs lehetőség.

A felperes keresete és az alperes védirata

- [5] A felperes kereseti kérelmében kérte az alperes kötelezését elmaradt illetmény-különbözet címén együttesen 2.199.179 forint és 285.917 forint, mindösszesen 2.485.096 forint megfizetésére és annak kamataival együtt, továbbá az alperes perköltségben való marasztalását arra hivatkozva, hogy a megszüntetett bevetési pótlék kompenzációjaként 2013. január 1-től 2015. június 30-ig biztosított illetmény-eltérítést és gépjárművezetői pótlékot a Hszt. 352. § b) pont szerinti korábbi rendszeres díjazás összegébe 2015. július 1. napjától be kellett volna számítani. Hangsúlyozta, hogy az alperes az illetmény eltérítéséről teljesítményértékelés nélkül az összes illetménye csökkenésének elkerülése érdekében rendelkezett. Az illetmény-eltérítés mértéke 38,71% volt, amely meghaladta a régi Hszt. által engedélyezett maximális 30%-os mértéket. Hivatkozott arra, hogy szolgálati ideje alatt folyamatosan vezetett a munkaköréből kifolyólag szolgálati gépjárművet és amennyiben az adott hónapban vezetett szolgálati gépjárművet, jogosult volt a gépjárművezetői pótlékra.
- [6] A felperes az utolsó tárgyaláson összegezési kérelmében pontosította kereseti kérelmét és az illetmény-eltérítésből eredő illetmény-különbözetet 972.007 forintban, a gépjárművezetői pótlékként megállapítandó illetmény-különbözetet 36.600 forintban jelölte meg a 2015. augusztus 1.-2018. december 31. közötti időszak vonatkozásában.
- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a Hszt. 352. § b) pont 1.alpontja a régi Hszt. 101. § (4) bekezdés szerinti, a 2015. évre megállapított illetmény-eltérítés figyelembevételét kizárja, ezért a felperesnek a 2015. július 1-től megállapítandó illetményébe a teljesítményértékelés alapján nyújtott illetmény-eltérítés nem számítható be. A felperes a perbeli időszakban bevetési pótlékra jogosító munkát nem végzett, a régi Hszt. 254. § (2)-(3) bekezdése, a régi Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Krm.) 28. § (1) és (2)

bekezdése, 50. § (1) és (2) bekezdése, valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint folyósítás szabályairól szóló 66/2011. (XII.30.) BM rendelet (továbbiakban: BMr.) alkalmazásával megállapított különleges bevetési pótlékot a jogalkotó a Közrendvédelmi Főosztályon és szervezeti egységeinél dolgozók számára nem biztosította. A BMr. taxatív módon határozza meg a különleges bevetési pótléokra jogosultak körét, amelyek között a felperes által betöltött munkakör nem szerepel. Teljesítményértékelésre nem került sor a régi Hszt. 102. § (2) bekezdésének azonban csak az illetmény-eltérítés alkalmazásával lehetett eleget tenni.

- [8] A felperes részére 2014. július 1. napjától eseti gépjárművezetői pótlékra való jogosultság került megállapításra, nincs lehetőség az eseti pótléknak rendszeres illetményként történő figyelembevételére.
- [9] Kifogásolta, hogy a keresetben a felperes túlterjeszkedett a szolgálati panaszában meghatározott 2015. augusztus 1. és 2018. június 30. napja közötti időszakon, ezért csak maximum 940.825 forint elmaradt illetményt követelhetne.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

- [10] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest a felperes részére 1.004.667 forint elmaradt illetmény és ezen összeg után 2017. április 15. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamatok megfizetésére. Az ítélet indokolása szerint az illetmény-eltérítéssel kapcsolatosan a felperes megalapozottan hivatkozott az ebben a körben kialakult bírói gyakorlatra. A 2010. és 2013. években lefolytatott átszervezések alapján a különleges bevetési pótlékra való jogosultságát a felperes ugyan elvesztette, de az ezen jogcímen kifizetett összegre vezetői döntés alapján továbbra is jogosult volt és az ténylegesen folyamatosan 2015. június 30-ig kifizetésre is került. Az alperes az eltérítést megalapozó teljesítményértékelés megtörténtét nem tudta bizonyítani, annak pedig, hogy a felperes a pótlék megszüntetésével kapcsolatosan nem élt jogorvoslattal, az alperes eljárásának jogszerűsége szempontjából nincs jelentősége.
- [11] A bíróság megállapította, hogy az illetmény-eltérítésre nem a régi Hszt. 101. § (4) bekezdése alapján került sor, amelyet alátámaszt az is, hogy arra a jogszabály által lehetővé tett maximum 30%-os eltérítést meghaladóan került sor, ezért a felperesnek fizetett illetmény-eltérítés a Hszt. 352. § b) pont 1. alpontjának megfelelő beosztási illetmény része, így a 2017. július 1. napi hatályú besoroláskor azt figyelembe kellett volna venni a Hszt. 351. § (1) bekezdése alapján.
- [12] Az alperes nem vitatta, hogy a felperes részére folyamatosan gépjárművezetői pótlékot folyósított, illetve azt sem, hogy a felperes beosztásánál fogva rendszeresen szolgálati gépjárművet vezetett. A régi Hszt., a Krm. és a Hszt. sem tesz a gépjárművezetői pótlék között különbséget aszerint, hogy rendszeres vagy eseti jelleggel kerül-e sor annak kifizetésére. A rendszeresen fizetett gépjárművezetői pótlékot a Hszt. 351. § szerinti besoroláskor a 352. § szerint az alperesnek figyelembe kellett volna vennie.
- [13] A bíróság megállapította, hogy a felperes a keresetlevélben meghatározott peresített időszakkal nem terjeszkedett túl a szolgálati panaszban megjelölt időtartamon, mivel ez utóbbi kifejezetten tartalmazta, hogy a panasz előterjesztésekor még esedékessé nem vált összegek vonatkozásában is kéri megállapítani az illetmény-különbözetet a lejárt összegekkel azonos ténybeli és jogi alapon a meghatározott számítási mód szerint,összezszerűen meghatározva. E körben analógiaként hivatkozott a bíróság a kárigény járadék formájában történő előterjesztés körében kialakult gyakorlatra és jogértelmezésre is azzal, hogy a felperes jelen perben lejárt igényt érvényesített, amely követelését már a szolgálati panaszában jelezte.
- [14] Az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésében az alperes megismételte a védiratában foglaltakat annak kiemelésével, hogy a felperes esetében a régi Hszt. 102. § (2) bekezdése nem volt alkalmazható, a felperes beosztási illetménye nem csökkent az átszervezést követően, az alperes

kizárólag teljesítményértékelés alapján növelhette a felperes illetményét attól függetlenül, hogy készült-e ténylegesen teljesítményértékelés vagy sem. Az alperes nem alapilletményesíthette a bevetési pótlék összegét, mivel a felperes a szervezeti korszerűsítést követően nem végzett bevetési pótlékra jogosító feladatot. Arra az esetre, ha a felperes illetmény-eltérítésére nem teljesítményértékelés alapján került volna sor, úgy - az alperes álláspontja szerint - jogalap nélkül került sor a felperes illetménye eltérítésére a Hszt. 102. § (2) bekezdésébe ütközően. A régi Hszt. egyéb rendelkezései sem adtak alapot az illetmény növelésére vagy eltérítésére. A megítélt összeget is kifogásolta az alperes azzal, hogy a felperes a szolgálati panaszát 2018. június 28. npi keltezéssel nyújtotta be, a szolgálati panaszban megjelölt időszakon túlmenő igénye megalapozatlan.

- [15] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokaira tekintettel.
- [16] A másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva helybenhagyta.
- [17] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a felperes a 2012. évben lefolytatott átszervezés alapján a különleges bevetési pótlékra való jogosultságát elvesztette, azonban ezt az összeget az alperes vezetői döntés alapján illetmény-eltérítés címén továbbra is folyósította a részére. A 2013. január 28. napján kiadott állományparancsban az alperes rögzítette, hogy az illetmény-eltérítésre a felperes 2012. évi munkájának értékelése alapján került sor, ezt követően azonban egyetlen parancs sem tartalmazta ezt a kitételt. A teljesítményértékelés kizárólag az adott évre vonatkozó eltérítést jelenthet, új teljesítményértékelés elkészítése nélkül az illetmény-eltérítés nem rögzül és nem teljesítményértékelésen alapul. A felperes esetében nem vitásan ténylegesen teljesítményértékelés nem történt. A teljesítményértékelés nélküli vezetői döntés alapján a beosztási illetmény eltérítéseként meghatározott illetmény-eltérítés visszavonására az alperesnek jogszerű lehetősége nem volt.
- [18] A régi Hszt. 99. § (2) bekezdése az illetmény-eltérítés jogcímét nem rögzíti az illetmény fogalmának meghatározásakor, viszont a beosztási illetmény kategóriánál került megjelölésre az eltérítés mértéke, a beosztási illetmény és a rendfokozati illetmény együttesen adja az alapilletményt, azaz az alperes az illetmény részévé tette a korábban vezetői döntés alapján a rendszeresen folyósított különleges bevetési pótlék helyett folyósított összeget, ezért az nem tekinthető jogalap nélkül kifizetett juttatásnak.
- [19] A rendszeresen folyósított gépjárművezetői pótlék a korábbi rendszeres díjazásban Hszt. 352. § b) pont 8. alpontja alapján beszámít, ezért azt az alperesnek a Hszt. szerinti illetmény megállapításakor figyelembe kellett volna vennie. E körben hivatkozott a másodfokon eljáró bíróság a Kúria EBH 2013.M.16. számú elvi döntésére.
- [20] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a 2018. augusztus 3-án kelt szolgálati panaszában nem kerülhetett előterjesztésre az akkor még nem esedékes követelés, azonban a felperes az erre vonatkozó igényét a szolgálati panaszában jelezte, a keresetében a már lejárt követelést jelölte meg ugyanazon jogalapon, mint a szolgálati panaszban egy összegben megjelölt követelését, az folyamatosan tartó jogsérelmi állapotra hivatkozva. A szolgálati panasz előterjesztésétől a kereset benyújtásáig eltelt időszakban esedékessé vált követelést a felperes jogszerűen érvényesíthette arra tekintettel, hogy a szolgálati panaszát úgy terjesztette elő, hogy mindaddig, amíg a jogsértő állapot fennáll,

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [21] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérve a Hszt. 352. § b) pontja és a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (4) és (5) bekezdései megsértésére hivatkozva. Kérte a bírósági ítélezés egységesítésének érdekében jogegységi határozat meghozatalát.

- [22] Az alperes a vonatkozó jogszabályhelyek beidőzését követően adta elő jogi érveit a következők szerint. A régi Hszt. taxatív felsorolta az illetmény elemeit, meghatározta mely esetekben lehet a hivatásos állomány tagjának az illetményét eltéríteni. A 2013. február 1-től megvalósult szervezet átalakítást követően a felperest átvevő szervezet szervezeti szintje nem volt alacsonyabb az illetménykiegészítés szempontjából, ezért a régi Hszt. 103/B. §-a sem, illetve beosztási illetmény csökkenésének a hiányában a régi Hszt. 102. § (2) bekezdése sem volt alkalmazható. Az alperes az átszervezést követően csak teljesítményértékelés alapján növelhette meg a felperes illetményét, a bevetési pótlék alapilletményesítésére nem volt lehetőség. Amennyiben az alperes a régi Hszt. szabályaival ellentétesen, teljesítményértékelés hiányában, jogalap nélkül térítette el a felperes illetményét, úgy a 2015. június 1-től megállapított illetményébe a jogalap nélkül folyósított összeg nem volt beszámítható.
- [23] Az alperes fenntartotta azt az álláspontját, miszerint a felperes a szolgálati panaszban megjelölt időtartamot meghaladó időre illetmény-különbözet iránti igényt jogszerűen nem érvényesíthetett, mivel a jövőbeni illetmény-különbözetre vonatkozó kérelemről az alperes, mint jövőbeni esetleges jogsértésről nem dönthetett, ezért az elsőfokú bíróság a szolgálati panaszban foglalt kérelmen túlterjeszkedve járt el.
- [24] Az alperes kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság ítéleti megállapításait a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésébe foglalt indokolási kötelezettsége ellenére nem indokolta, azaz nem magyarázta meg, hogy „az alperes milyen jogcímen térítette el a felperes illetményét és ezt az eltérítést milyen jogcímen kellett volna az alapilletmény részének tekinteni” különös tekintettel arra, hogy a régi Hszt. csak a 101. § (4) bekezdés szerinti illetményeltérítést ismeri.
- [25] A másodfokon eljáró bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes a szolgálati panaszában foglalt követelése összegétől keresetében eltérhetett, hisz amennyiben a másodfokon eljáró bíróság ítéleti érvelése helytálló lenne, úgy a szolgálati panasz intézménye feleslegessé válna. A jelen helyzetben az elsőfokú bíróság által hivatkozott kárigény érvényesítésével kapcsolatos bírói gyakorlat sem alkalmazható, az eltérő pertárgyra tekintettel. A bíróság nem térhetett volna el a felperes által beadott szolgálati panasztól, függetlenül az ügy jogalapjától, ezért a panaszon felül követelt időszak tekintetében kereset elutasításának lett volna helye.
- [26] Az alperes a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés a) pontja és 33. § (1) bekezdése alapján az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében kérte, hogy a Kúria tanácsa jogegységi eljárást kezdeményezzen. E körben hivatkozott arra, hogy több mint hatvan per van folyamatban, amelyek másfél és két és félmillió forint közötti pertárgyértéket képviselnek, továbbá több első- és másodfokú ítélet is eltérő jogi indokolást tartalmaz.
- [27] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [28] A felülvizsgálati kérelem megalapozott az alábbiak szerint.
- [29] A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül [Kp. 115. § (2) bekezdés, 108. § (1) bekezdés], így a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott gépjárművezetői pótlék különbözetére vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezés nem képezhetette a felülvizsgálati eljárás tárgyát.
- [30] Az alperes jogegységi indítványa a Bszi. 32. § és 33. § (2) bekezdésében írt követelményeknek nem felelt meg, ezért a Kúria a jogegységi eljárás lefolytatásának kezdeményezésétől eltekintett.
- [31] Az eljáró bíróságoknak a Hszt. 351. § (1) bekezdése által elrendelt, új besorolásra tett alperesi intézkedés jogszerűségét kellett vizsgálniuk, ennek során arról kellett állást foglalniuk, hogy a Hszt. 351. § (2) bekezdés f) pont szerinti, a 352. § b) pontja által definiált korábbi rendszeres díjazásba beszámítható-e a felperes részére 2013. január 1-től - teljesítményértékelés elvégzése nélkül -

megállapított és 2015. június 30-ig folyósított illetményeltérítés.

- [32] A Kúria azonos tényállású ügyekben, azonos tartalmú felülvizsgálati kérelmek elbírálása során - az alábbiak szerint - már állást foglalt a Hszt. 352. § b) pontja helyes alkalmazásáról (Kfv.VII.38.374/2019/6., Kfv.VII.38.334/2019/4.), amely jelen ügyben is irányadó. Megállapította, hogy a hivatásos állomány tagjának illetményét a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakban a régi Hszt. IX. fejezetében szereplő rendelkezések alapján kellett meghatározni. Az illetmény beosztási illetményből, rendfokozati illetményből, illetménykiegészítésből, szolgálati időpótlékból, valamint a régi Hszt. által meghatározott feltételek fennállása esetén illetménypótlékból állt; az alapilletményt a beosztási és a rendfokozati illetmény együttes összege képezte [99. § (2) bekezdés].
- [33] A beosztási illetmény megállapításához a hivatásos állomány tagját rendfokozata alapján I. vagy II. besorolási osztályba, azon belül a beosztási szintekhez igazodóan beosztási kategóriákba kellett besorolni, a beosztási kategórián belül pedig, az adott beosztásban eltöltött szolgálati idő tartama függvényében meg kellett állapítani az irányadó fizetési fokozatot is [rég. Hszt. 100. § (1)-(2) bekezdés]. A beosztási illetmény összegét a fizetési fokozatokhoz tartozó szorzószámok és a köztisztviselőkre vonatkozó illetményalap szorzata alapján kellett megállapítani [rég. Hszt. 100. § (4) bekezdés]. Az így megállapított beosztási illetmény eltérítésére, annak magasabb, vagy alacsonyabb összegben való megállapítására a törvényhozó az állományilletékes parancsnokok számára a Hszt. 101. § (4) bekezdésében, az ott meghatározott keretek között biztosított hatáskört, amely szerint a parancsnok a beosztási illetményt legfeljebb 30%-kal magasabban, illetve 20%-kal alacsonyabban állapíthatta meg, teljesítményértékelés alapján, amelyet a Hszt. 82-83. §-ok és más jogszabályok [pl. a 10/2013. (I.21.) Korm. rendelet] alapján kellett elvégezni.
- [34] A peradatok szerint a felperes a 2012. évi átszervezést követően, 2013. január 1-jétől nem volt jogosult különleges bevetési pótléokra, azonban annak összegét az alperes - vezetői döntés alapján a beosztási illetmény részeként - illetményeltérítés címén tovább fizette annak érdekében, hogy a felperes illetménye ne csökkenjen. Az erre vonatkozó első parancsban még szerepelt az illetményeltérítés alapjául a teljesítményértékelésre történő hivatkozás, az ezt követő években, 2015. június 30-ig tényleges teljesítményértékelés, illetve a teljesítményértékelésre történő hivatkozás nélkül, a parancsnok mérlegelési jogkörében eljárva az illetmény részévé tett, a bevetési pótlék helyett fizetett összeget tovább fizette, ami így nem minősült jogalap nélkül kifizetett juttatásnak.
- [35] A felperes illetményének eltérítésére a fenti rendelkezésekkel ellentétesen, teljesítményértékelés nélkül került sor, ezért illetményének eltérítésére a régi Hszt. 101.§ (4) bekezdése alapján jogszerűen nem kerülhetett sor. A felperes beosztási illetményét az alperes 2013. január 1-től, a különleges bevetési pótléokra való jogosultsága megszűnésétől a kieső összeg pótlásaként, teljesítményértékelés nélkül, kizárólag azért térítette el, hogy az össz-illetménye ne csökkenjen.
- [36] A Kúria fent megjelölt ítéleteiben kifejtette, hogy a felperesnek a Hszt. 352. § b) pontjában szabályozott korábbi rendszeres díjazását a régi Hszt. felsorolt rendelkezései alapján kellett meghatározni, a korábbi bevetési pótlék összegével azonos, annak „helyébe lépő” illetményeltérítés nem vált a beosztási illetmény részévé, mivel az illetmény összetevőit felsoroló Hszt. 99. § (2) bekezdése alapján az illetményeltérítés nem képez önálló jogcímű illetményelemet. A besorolás szerinti beosztási illetmény meghatározása objektív kritériumokon alapul, annak eltérítésére csak a tárgyévi munka értékelésének eredményeként kerülhet sor. Az a körülmény, hogy a jogalkotó az előző évi munkateljesítmény ellentételezését a besorolás szerinti beosztási illetmény %-os mértékéhez igazítva rendelte meghatározni, nem jelenti azt, hogy az a beosztási illetmény részévé válna. A felperes - a másodfokú bíróság álláspontjával ellentétben - nem vált jogosulttá az illetményeltérítés címén juttatott összegre annak folytán sem, hogy azt az alperes a beosztási illetménybe beszámította, vagyis a Hszt. 99. §-a alapján megállapított besorolási illetményhez hozzáadta. A régi Hszt. IX. fejezete illetményrendszerre vonatkozó szabályozásában nem található olyan rendelkezés, amely a beosztási illetmény perbeli módon történt eltérítésére, a hivatásos

állomány tagja által elvégzett munka értékelése nélkül lehetőséget biztosított volna, vagy amely valamely vezetőt arra hatalmazott volna fel, hogy valamely feladat elvégzéséhez, különleges munkakörülményhez rendelt pótlék - jogalkotói rendelkezés vagy a körülmények változása folytán történt - megszűnése esetén a kieső illetményelem „helyettesítéséről” más illetményelem biztosításával önállóan, saját hatáskörben rendelkezzen.

- [37] A Kúria egy korábbi döntésében már kimondta: a szolgálati viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a törvényben és más jogszabályokban meghatározott jogosultságok illetik és kötelezettségek terhelik. A szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok ezért alapvetően kógensek, ami miatt nincs lehetőség eltérő, a hivatásos állomány tagja részére kedvezőbb megállapodás megkötésére úgy, ahogyan arra a munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók esetében a Munka Törvénykönyve lehetőséget ad [EBH2009.2082.].
- [38] A Kúria joggyakorlata szerint, a régi Hszt.-ben szabályozott illetményrendszer kifejezi a szolgálati beosztáshoz kapcsolódó felelősséget, a hivatásos szolgálattal járó többletkötelezettséget, a rendvédelmi szerv szervezetrendszerében a szervezeti szintek (helyi, területi, országos) közötti különbséget, továbbá az illetménypótlékok útján honorált többletteljesítményt (EBH2010. 2259.). Ezzel ellentétes a másodfokú bíróság érvelése, amely az illetmény összetevőit felsoroló, régi Hszt. 99. § (2) bekezdéséből arra következtetett, hogy az alperes az illetmény részévé tette a korábban vezetői döntés alapján rendszeresen folyósított különleges bevetési pótlék helyett illetményeltérítés címén folyósított összeget. Ez az értelmezés megfosztaná a Hszt.-t kógens jellegétől és a munkáltató döntésétől tenné függővé, hogy a jogszabály alapján meghatározott díjazást - a törvényben biztosított, mérlegelésen alapuló díjazási jogcímeken felül - saját hatáskörében megnövelje. A Kúria egy korábbi döntésében rámutatott arra, hogy a kógens rendelkezések nem értelmezhetőek kiterjesztően (EBH2016. M.11.), nem lehet az érdemi döntést analógiára, illetve eltérő tényálláson alapuló és ezért tévesen értelmezett eseti döntésekre alapozni (BH2016. 250.). A jogalkotó hatáskörébe tartozó kérdés a döntés arról, hogy valamely juttatást megteremti-e a munkavállalók részére, és az is, hogy milyen feltételekkel (BH2015. 79.).
- [39] A Kúria az azonos tárgyú ügyekben hozott ítéleteiben (Kfv.VII.38.374/2019/6., Kfv.VII.38.334/2019/4., Kfv.VII.37.107/2020/6., Kfv.VII.38.207/2019/6.) rögzítette azt is, hogy a jogalkotói döntés következtében megszűnt illetményelemek pótlásáról a munkáltató, jogszabályban foglalt rendelkezés, kifejezett ez irányú felhatalmazás hiányában érvényesen nem rendelkezhet, eltérő rendeltetésű és feltételrendszerű díjazási jogcímeket - ahogyan arra a jelen ügyben sor került - , nem alkalmazhat. A régi Hszt.-ben a törvényhozó szabályozta azt, hogy a hivatásos állomány tagjának milyen esetekben nem csökkenhet az illetménye [102. § (2) bekezdés, 103/B. §], az illetménypótléokra való jogosultság elvesztésének esetére ilyen szabályozást nem alkotott.
- [40] Semmis az a jognyilatkozat vagy annak az a része, amely a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályba vagy egyébként jogszabályba ütközik. A semmisséget hivatalból kell figyelembe venni [rég Hszt. 9. § (1)-(2) bekezdés]. Részben érvénytelen jognyilatkozat helyett a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg [rég Hszt. 10. § (2) bekezdés].
- [41] A felek között nem képezte vita tárgyát, hogy a felperes bevetési pótléokra jogosító munkát nem végzett, a régi Hszt.-nek nem volt olyan rendelkezése, amelynek alapján az alperes érvényesen rendelkezhetett volna arról, hogy a 2012-ben történt átszervezés folytán megszűnt pótlék elvesztését illetményeltérítéssel kompenzálja. A felek között a felülvizsgálati eljárásban már nem képezte vita tárgyát, hogy a felperes illetményeltérítésre, illetve illetménye kiegészítésére a Hszt. 102. § (2) bekezdése és 103/B. §-a alapján sem volt jogosult. A jogszabályba ütköző, ekként érvénytelennek minősülő munkáltatói intézkedésre a felperes jogosultságot nem alapíthatott.
- [42] Az eljáró bíróságok a fentiekkel ellentétes, téves jogértelmezés eredményeként jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes 2015. július 15. napján hatályba lépett Hszt. szerinti besorolásakor

- a 352. § b) pontban szabályozott korábbi rendszeres díjazás összegébe bele kellett volna számítani az illetményeltérítést, ami miatt a felperes jogosult a keresettel érvényesített illetmény-különbözetre.
- [43] A fentiek szerint a felperes részére a 2012. évi átszervezést követően a megállapított illetmény-eltérítés nem volt jogszerű. Az illetményeltérítésre vonatkozó alperesi rendelkezés a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésébe ütközött, ezért a régi Hszt. 9.§ (1) bekezdése alapján semmis. A jogszerű állapotot az alperes a 2015. július 1. napjától hatályos besorolásban állította helyre. Mindebből következően a jogszabályba ütköző módon kifizetett illetményeltérítés a Hszt. 352.§ b) pontja szerinti korábbi rendszeres díjazás körében nem volt figyelembe vehető, ezért az alperes jogszerűen hagyta figyelmen kívül annak összegét a 2015. július 1. napjától hatályba lépett Hszt. alapján kiadott besorolásnál.
- [44] A felperes a szolgálati panaszában 2018. június 31-ig bezáróan egy összegben, azt követően havi összeg megjelölésével terjesztette az illetmény-eltérítés, valamint a gépjárművezetői pótlék megtérítése iránti igényét, ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül kötelezte az alperest 2018. december 31-ig terjedő időszakra a gépjárművezetői pótlék illetmény-különbözetként történő megfizetésére. Az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy a felperes jogszerűen, a szolgálati panaszában a jövőre meghatározott ideig történő jogsértés megjelölésével kérte az illetmény-különbözet megállapítását, ezért az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedés tilalmának megsértése nélkül döntött a felperes keresetéről. A Kúria a felülvizsgálattal érintett körben a felperes keresetét elutasította, ezért ebben a körben az eljáró bíróságok megállapítása, valamint az alperes kifogása irreleváns.
- [45] Az alperes alaptalanul állította a felülvizsgálati kérelmében, hogy a jogerős ítélet indokolása sérti a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseit, mivel a jogerős ítélet tartalmazza a bíróság döntésének alapjául szolgáló tényeket és jogszabályokat, azok értelmezését, valamint azokat az indokokat, amelyekből kitűnik, hogy a másodfokú bíróság az alperes érveit miért nem tartotta helytállónak. A perben a felek között jogkérdésben volt vita, amelyet a lefolytatott bizonyítás adatai, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján el lehetett bírálni. Az indokolási kötelezettség megsértését nem lehet megállapítani önmagában azon az alapon, hogy a fél a támadott ítéletben szereplő érvekkel, jogértelmezéssel nem ért egyet.
- [46] A gépjárművezetői pótlék összegét a felperes pontosított keresetében 36.600 forintban jelölte meg, mely követelést összegszerűségében az alperes nem vitatott. Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében és felülvizsgálati kérelmében sem kifogásolta a gépjárművezetői pótlék megfizetésével kapcsolatos első- és másodfokú bíróság ítéleti megállapításait, ezért a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részében megváltoztatva a felperes keresetét abban a körben, amelyben az elsőfokú bíróság az alperest 972.007 forint (1.004.667 forint illetmény-különbözet - 36.600 forint gépjárművezetői pótlék) illetmény-különbözet és kamata megfizetésére kötelezte, elutasította.

Záró rész

- [47] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban költségigényt nem terjesztett elő, az első-, és a másodfokú perkölsége vonatkozásában költségfelszámítást nem csatolt, ezért a Kúria a Pp. 282. § (3) bekezdése alapján a perkölségről való határozathozatalt mellőzte. A Kúria a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel mellőzte az alperesnek a felperes első-, másodfok és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiben való marasztalását.
- [48] A felperes a munkavállalói költségkedvezmény megállapításáról és érvényesítésének szabályairól szóló 73/2009. (XII.22.) IRM rendelet 1. §-a, valamint a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja alapján mentesül az első- és a másodfokú bírósági, valamint a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetése alól.

[49] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[50] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 114. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. június 29.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő